

Nr 301.

Av herr **Jönsson m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående kontroll å tillverkningen av samt handeln med margarin, margarinos, fett-emulsion och konstister, m. m.*

Margarinlagstiftningen i Sverige torde f. n. utan överdrift kunna sägas vara utomordentligt liberal. Den redogörelse för lagstiftningen i närliggande länder, som lämnas i proposition nr 114, utgör en tydlig bekräftelse härå. Ändock har där icke ansetts böra omnämnas de synnerligen drastiska statsingripanden, som förekommit i vissa utomeuropeiska länder, exempelvis Kanada, där margarinet helt förbjudits. I våra grannländer ha statsmakterna i allt större utsträckning funnit sig nödsakade kringrädda margarinets utbredning så långt denna tidigare gynnats av illojala affärsmetoder. Danmark reviderade sålunda sin margarinlag år 1925 och 1929, Norge sin i somras och Finland är just nu under pågående riksdagssession i färd med att skärpa ifrågavarande lagstiftning. Icke minst med hänsyn härtill är det icke för tidigt, att våra statsmakter efter flera års utredning äntligen ta itu med denna närings- och jordbruksfråga.

Den avlämnade propositionen angående förordningen om kontrollen av margarintillverkningen, över vilken riksdagens yttrande begärts, innehåller otvivelaktigt stora vinster, såsom ifråga om reklamen, skärpningen av kontrollen, ursprungs-beteckning å importerad vara o. dyl. Med de konkurrensmetoder, som margarinindustrien tillägnat sig till största förfång för natursmörets avsättning, måste införandet även i vårt land av dylika skärpta bestämmelser vara högeligen av nöden. Enligt vår mening har regeringen dock gått alltför försiktigt fram vid försöken att i förordningen uppdra en klar och bestämd åtskillnad mellan smöret och ersättningsmedlet. I det allvarliga läge, vari jordbruksnärigen nu befinner sig, och med det hot mot hela vår smörhantering och mjölkproduktion, som margarintillverkningen riktar, måste enligt vår uppfattning statsmakterna överväga att vidtaga sådana utomordentliga näringslagstiftningsåtgärder, som under mera normala tider måhända befunnits alltför ingripande.

Bland de olika tänkbara utvägarna att ernå en skarpare gräns mellan det äkta smöret och konstsmöret vilja vi peka på margarintillverkningens efterbildning av smörets färg. Margarinindustriens syftemål härvidlag har — liksom vid valet av varumärken, annonsering o. dyl. — varit uppenbart. Man har eftersträvat att genom färgämnestillsättningar

ernå den likhet med smöret, som kunnat verka vilseledande och därigenom givit det billigare margarinet ökade möjligheter att konkurrera med smöret samt undantränga detsamma. Även om denna färgtillsättning skett utan att kränka gällande förordning, har den dock fyllt margarinfabrikanternas syfte att utsudda gränsen mellan smöret och dess ersättningsmedel. Ett förhinderande av denna efterhärmande färgning skulle bereda naturprodukten ett rättmätigt skydd, samtidigt som varje förväxling av de båda fettvaruslagen hos den konsumerande allmänheten bleve utesluten. Uppdragandet av en dylik markerad skiljelinje skulle visserligen medföra en radikal brytning med vår nuvarande näringspolitik på hithörande område, men den borde icke kunna sägas stå i strid mot en lojal konkurrens utan tvärtom bygga på den sunda principen, att varje produkt skall framställas och säljas utan snyltande på konkurrerande varuslag.

Kravet bland jordbrukarna, att margarinet till sammansättning och utseende skall klart särskiljas från smöret, har på sistone vuxit i styrka till följd av smörets inomlands och utomlands försvårade avsättningsmöjligheter. Vi vilja härvid endast erinra om, att Sveriges Allmänna Lantbrukssällskap i sin nyligen till Kungl. Maj:t ingivna framställning underströk önskvärdheten av ett färgningsförbud. En dylik åtgärd, yttrade sällskapetets mejerisektion, har ingen betydelse för margarinet smak och verkar ej heller fördyrande på detsamma, varför ur konsumenternas synpunkt intet borde vara att erinra häremot. Snarare skulle det vara till fördel, heter det vidare, att var och en därigenom lättare kunde skilja margarin från smör vid köp och användning. Vi vilja vidare erinra om, att ett sådant färgningsförbud genomförts i andra länder. Enligt uppgifter, lämnade i jordbruksutredningens yttrande över den föreslagna margarinförordningen, förekommer dylikt förbud i Nya Zeeland och Australien. Enligt andra uppgifter, hämtade ur tull- och traktatkommitténs utredning angående margarinindustrien, skulle liknande förbud förekomma eller ha förekommit bl. a. i Frankrike och Italien. Vi vilja ytterligare påpeka, att själva principen om ett klart åtskiljande av konkurrerande livsmedel genom färgningsbestämmelser icke är någon nyhet. Regeringen själv har i den föreliggande propositionen föreslagit, att margarinsten hädanefter skall tillsättas med en mörkröd färg för att icke kunna förväxlas med vanlig mejerios.

Då margarin i ofärgat skick läser äga ett utseende, som betydligt avviker från smörets, borde sålunda enligt vår mening den nya margarinförordningen innehålla förbud mot tillsättande av färgämnen. Med vår bristande kännedom om margarintillverkningens tekniska tillvägagångssätt och på grund av det i propositionen föreliggande knapphändiga utredningsmaterialet härom sakna vi dock möjlighet att bedöma, huruvida detta förbud skulle genom tillsättande av vissa fettämnesingredienser kunna på så sätt kringås, att margarinet därigenom utan särskild färg-

ningsprocess erhålla ett smörliknande utseende. Vederbörande utskott torde dock, därest detta vill underkasta effektiviteten av ifrågavarande förbud en närmare undersökning, härutinnan kunna vinna klarläggande upplysning. I annat fall vilja vi förorda, att sådana färgningsregler kunde utformas, att margarinet erhöle en viss fastställd färg, som gjorde skillnaden mellan smör och margarin tydligt framträdande. Helst borde man i sistnämnda fall framgå varsamt och genom någon markerad vit eller ljus färg söka erhålla en påtaglig olikhet mot smöret utan att konstsmöret därigenom alltför mycket behövde avvika från nuvarande utseende.

Den eventuella invändningen kan tänkas framkomma, att margarindustrien genom ett färgningsförbud skulle komma att ställas i en annan klass än mejerihanteringen i och med att smöret f. n. ibland underkastas vissa färgningsåtgärder. Denna invändning förtjänar dock knappast avseende i detta sammanhang, då smörfärgningen icke åsyftar att tillfoga någon konkurrerande livsförnödenhet något förfång utan endast avser att huvudsakligast för exporten utjämna vissa säsongfluktuationer i smörets utseende.

Vi vilja tillägga, att jordbruksutredningens av regeringen icke upptagna krav på kontroll av restauranternas smörserveringar komme att förfalla, därest en oförtydbar skiljaktighet i smörets och margarinet utseende inskrevs i förordningen.

Under betonande av att jordbrukets nödläge påkallar statsmakternas effektiva ingripande till förhindrande av en illojal och för det svenska smöret förödande konkurrens från det »tropiska» margarinet sida få vi alltså i anslutning till vad i ovan anförts hemställa,

att riksdagen i sitt yttrande över Kungl. Maj:ts proposition nr 114 med förslag till förordning angående kontroll å tillverkningen av samt handeln med margarin, maragrinost, fettemulsion och konstfett m. m. ville intaga sådana bestämmelser angående margarinet färg, att åtskillnaden i smörets och margarinet utseende blir tydligt framträdande.

Stockholm den 2 mars 1932.

Jöns Jönsson.

Fritiof Gustafson.

Ernst Lundell.

J. B. Johansson.

O. A. Ernfors.

Erik Anderson.

